

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració : CANUDA, 14, Pral.

Política de realitats

VE parlant-se, per un agrupament polític català que encare ostenta en la llur denominació partidista l'adjectivitat nacionalista, de la necessitat en que es troba, aquell, d'empendre una actuació, una política de realitats que sigui de profitoses conseqüències per Catalunya i la idealitat nacionalitzadora que, dins de la nostra terra, s'hi manifesta. I, en parlar d'aquesta política de realitats, es fa tan sense reserves, que en la llur sobtada nova tàctica s'hi escapen ben sovint uns ditiràmics elogis per al govern de l'Estat espanyol—que porta, ara, la denominació de lliberal—que no sembla denotar altra cosa que una preparació, que un aplanament de camí, per tal d'orientar aquella actuació, aquella política de realitats, de cara a una acció conjunta amb organitzacions polítiques de l'Estat que fins ara—i ara i tot—han estat divorciades del sentiment nacionalista de la nostra terra.

Poc ens interessa a nosaltres que un agrupament polític a la vella faïç, malgrat les modernitats que, aparentment, hagi volgut exterioritzar, evolucioni en un sentit *pràctic*, i s'incorpori, si no d'una manera clara i absoluta, d'una faïç hipòcrita i condicional, a les rengleres, a les actuacions que millor li plagin. No té aquesta incidència política cap transcendència, puix sols és demostrativa d'una manca de convicció en els directors d'aquell agrupament, i posa de manifest, a més, que en actuar a la política de Catalunya han sofert una equivocació que ha degenerat, més tart, en una mena d'engany per als llurs seguidors. Llevat de l'afanquiment, del desbroçament d'elements nocius al nacionalisme català, que representa aquella evolució, anc que sigui en sentit regressiu i perjudicial per a les idees de la col·lectivitat, no té cap importància.

A Catalunya, o, potser, més ben dit, dintre les diverses modalitats del moviment reivindicador de Catalunya, s'hi ha anat obrant paulatinament una tal disgregació—que nosaltres volem creure saludable—, la qual pot

portar-nos a la concreció definitiva d'un ferm moviment nacionalista que no s'amagui davant les forces polítiques de l'Estat, però que tampoc s'hi confongui i fusioni ni tantsols senti la necessitat de col·laborar-hi per tal de portar a terme una missió, una finalitat que en el terreny de les idees podrà semblar d'alta conveniència partidista, emperò en el terreny de la pràctica—de la pràctica que no admet *política de realitats*—és una immoralitat anorreadora de totes les efectivitats que, en bé del respectiu poble, els moviments nacionalistes cerquen assolir i afirmar.

El moviment reivindicador de la nostra terra, que va sofrir un desdoblament d'activitats en determinar la divisió de les modalitats dretista i esquerrista, hem de confesar, ara, que, si es divideix en dreta i esquerra, ho feu atenent-se, basant-se i inspirant-se, més en la política de l'Estat que no pas en la política, la bona política, que per Catalunya s'havia d'expandir i d'acord amb Catalunya s'havia de desenrotllar.

No ens ha dolgut, no ens ha vingut de nou, que la modalitat dretista del moviment català s'hagi decantat, clara i obertament, vers els destins de la política arcaica, perquè ja ens fem càrrec que les modalitats conservadores han de portar sempre darrera seu un ròssec de velluria i de desviades actuacions que treuen solvència a totes les accions que aquells agrupaments de dreta s'emprenquin; tampoc ens ha vingut de nou aquest decantament que sembla observar-se en l'agrupament que ha volgut ésser, fins ara ben poc, el definidor i interpretador del nacionalisme d'esquerra. I no ens ha dolgut l'actuació en sentit dretista dels anomenats, avui, regionalistes, ni ens ha vingut de nou l'evolució dels altres, perquè ni ara ni abans ni mai hem estat del tot convençuts que aquells elements que intervenien en les accions polítiques de la nostra terra fossin intensament nacionalistes i tinguessin—referint-nos als directors i a l'esperit de l'acció que s'emprenien—noció del que representa ésser definidor o, descen-

dint un xic més avall, senzill partidari del nacionalisme, ideal modern, ideal generós, ideal magnànim...

Hi ha hagut, de sempre, en el nacionalisme propagat pels dretistes i esquerristes, de que parlem, una tal vaguetat, una tal confusió, ha sigut tan poc explícit, que moltes són les vegades que se'ls ha d'haver presentat el dualisme de no sapiguer com havien d'actuar per tal que, adoptant una determinada actuació beneficiosa per l'Estat, no en resultés perjudicada Catalunya, o a la inversa: que, actuant d'acord amb els interessos ideològics de Catalunya, no en patissin els interessos o conveniències, siguin de la mena que es vulguin, de l'Estat.

Per culpa dels que, per raó de llur intervenció sorollosa en la política que se'n diu activa de Catalunya, s'han fet conèixer més com a nacionalistes, el nacionalisme català ha esdevingut una amfibologia que el poble no en comprèn ni en sab veure l'esperit que l'anima; per culpa d'aquells, el nacionalisme, quals aspiracions a Catalunya i fóra de Catalunya sempre són les mateixes, ha esdevingut una vaguetat, una inconcreció que ha estat perjudicial en alt grau per a la divulgació, per al triomf de la nostra idealitat. Mancava, només, que s'adoptés una nova tàctica política per part de l'agrupament que s'anomena nacionalista republicà; mancava, només, que existissin concomitancies més o menys secretes amb els homes dels partits polítics de l'Estat i els que fan de directors d'aquell nacionalisme republicà, perquè augmentés la inconcreció del nacionalisme i fós més grossa la confusió que, respecte a l'ideal de Catalunya, a Catalunya, desnacionalitzada avui, existeix.

Ara ja és un fet—en aparença al menys—una nova complicació de caràcter polític dintre el nacionalisme i és ara que va a emprendre's—així s'ha afirmat—una política de realitats que tothom podrà reclamar, però ningú amb tanta raó com aquells que demanin, com ho fem nosaltres, que es confessi i es posi en evidència la trista realitat que representa dir-se partidari del nacionalisme de Catalunya oblidant-se d'actuar d'acord, únicament, amb Catalunya i com a part integrant de Catalunya.

DESVELLAMENT ?

L'evolució, en un sentit determinat i en tots els ordres de la vida, sempre porta en si una revolució interna, que a mesura que es va perfeccionant, va exterioritzant-se amb tota la complexitat de sentiments i d'idees en que es basa per a desenrotllar-se.

Més, abans no es manifesta com una cosa perfecta, abans no trascendeix amb tota la seva magnitud i amb una definició ben determinada i ben ferma, solament es va exterioritzant a intervals, amb més o menys intensitat i amb una fermesa que podríem dir-ne aparent, car veiem que amb la mateixa força que sorgeix, va altra vegada desapareixent, quasi totalment, sense deixar rastre ni indicis, ni la iniciació d'un proper resorgiment amb més poixança i empenya que l'anterior.

La causa principal de que dins la col·lectivitat s'evolucioni lentament és deguda, sens dubte, a la manca d'un ver sentit social, d'un ver convenciment ideològic en l'individu, d'una ignorància completa del que a la societat representa i del fi que l'indueix a conivir i associar-se amb els de la seva classe. En una paraula: és que l'individu encara no ha evolucionat, encare no és prou conscient.

Aquesta inconsciència social, aquesta ignorància pròpia, és la que, en primer terme, deuria preocupar als individus que es constitueixen col·lectivament i que s'aixopluguen sota un mateix sostre impulsats per idèntiques aspiracions. Aquesta és la primera tasca a fer, abans que tota altra, car per mitjà d'ella és quan l'individu evoluciona normalment i arriba al màxim de perfecció social, poguent allavors la col·lectivitat arriscar-se, sens temor, en les més ardues empreses, i esperar, amb justícia, els fruits de l'obra temps ha preparada, esdevenint una bella realitat.

Aquí, a Catalunya, encare que no en el grau que fóra de desitjar, ja existeix l'esperit d'associació, havent-se donat ja els primers passos vers una nova ètica social, que, fins fa poc i encare molt feblement, es va desvetllant. No és d'ara, però, que aquest esperit s'és mostrat, i si que fins els moments actuals, en segons quins estaments, ha estat quasi nul, socialment parlant.

I és per això, que mentre hem vist que l'estament proletari industrial ha anat treballant i lluitant conseqüentment, mentre hem vist que anava evolucionant en un sentit pràctic i altament democràtic, una branca d'aquest estament, la comercial, restava inactiva i fins sembla que la qüestió social li era indiferent, i això la feia creure d'un altre estament i que fins a cert punt li era hostil.

Aquesta branca, que la formen els dependents del comerç en general, també ha evolucionat, però en mig d'un ambient burocràtic i burgès que l'ofegava, el que ha fet que fracassés en molts dels seus actes o que en tregués ben poc profit dels mateixos, el que és degut, com he dit abans, a la manca de tota noció d'ètica social.

El C. A. de D. del C. i de la I., que és l'entitat que acobla la major part d'individus que en aquesta branca pertanyen — i el mateix

es pot dir dels altres existents, sinó que aquí esmento el Centre perquè és el que ha evolucionat més i, per tant, el més important, de passada que és el que conec més, i el que sens dubte cau més de ple dins el cas concret que exposo —, a mesura que ha anat seguint el seu camí ascensional, s'ha anat creant interessos, que avui constitueixen el patrimoni dels socis, el que ha estat causa, diferents vegades, i més quan s'han adoptat actituds enèrgiques, de que aquestes es deposessin tot seguit, davant la temença de mermar-los en el més mínim.

No és que, en dir això, vulgui dir que no devem reparar i conservar el que representa un seguit d'esforços i de treball, però sí que vui dir, que si la conservació d'aquest patrimoni té d'ésser l'eterna càrrega, l'etern contrapès que retrassi l'efectivitat de les nostres aspiracions socials, les quals, per ésser els que som més explotats i els que estem més atrasats en tot el que en matèria social, societat, fa referència, no el deviem d'haver creat.

Què representa la possessió d'un gran Casal davant el poc sentit social que el dependent de comerç professa i l'explotació de que és víctima ja fa tants anys?

Representa que hem sapigut bastir un Casal, que l'hem sapigut fer gran, que li hem sapigut infondre una espiritualitat més o menys refinada, però que nosaltres ens hem quedat petits, moralment, i orfes d'una espiritualitat que ens posés al nivell de l'home mitjàment culte.

Se'ns dirà que dins la dependència n'hi ha molts que posseeixen aquesta mitjana cultura, però pensi's que n'hi han molts d'ignorants, i aquests són els més.

On és la força organitzada que el dependent deuria tenir per tal de fer prevaler els seus drets davant de qui cruentment l'explota?

Aquesta força no existeix i fóra una paradoxa que existís després de fetes les reflexions precedents.

I la reglamentació de les hores de treball, com també la d'aprenents i migs dependents, el compliment del descans dominical i la transformació que deu sofrir el Codic de Comerç, on no s'hi troba res que, ben satisfactoriament, determini, per al dependent, la defensa dels seus drets davant la burgesia, sense que no s'exposi a ésser vexat i befat i encare trobar a darrera hora que les lleis no l'emparen, i si

l'emparen qualche vegada, és tan poca cosa, que no li serveix de res; tot això, on és?

Ja s'ha fet quelcom referent a alguns dels punts que acabo d'esmentar; però en tots, absolutament en tots, s'ha fracassat. Serà, si es vol, per la poca ajuda que ha trobat en el dependent en general, més, això ve a afirmar tot el que fins ara vinc dient; però és que el Centre ja des d'un principi no l'ha fet — i com al Centre, tots els demés — aquella tasca intensiva assenyada, de que parlava. El Centre ha evolucionat, sí, però l'element que el compon, encare està en el mateix lloc, si fa o no fa, que quan es va constituir.

Dugues Seccions, al meu entendre, han vingut complint, quasi perfectament, la seva missió, i aquestes són la d'Educació i Instrucció, i la de Socors Mutus, cada una en el comès que se les designà.

Una altra de les causes que segurament ha influït en l'entorquiment del nostre desenrotlle en la vida social, ha estat els socis protectors que tenim. Els socis protectors del Centre són, com tothom sab, burgesos, i sabut és que els interessos d'aquests i els del dependent no estan sempre d'acord, absolutament, en tot el que a les nostres aspiracions emancipadores atanyi, i és per això que aquests interessos, no essent comuns en tot, tampoc poden fondre's en un ni actuar conjuntament.

A més de que per aquest sol fet, ja ens trobem privats de poder-nos dir — com s'ha dit en diferents casos — entitat obrera, car no ho som amb tota integritat, i fins resulta un sarcasme usar d'aquest qualificatiu, quan en diferents ocasions hem anat al costat d'aquelles entitats que pel seu sentit social i el seu caient verament democràtic poden dir-se'n.

El dependent, en general, no el sent, dins seu, aquest sentiment; no ho vol ésser d'obrer, i, no obstant, és més explotat i, moltes vegades, d'una inferior cultura social que la de l'obrer propiament dit. L'ambient burocràtic en que ha estat creat l'ha abstret per complet de tota altra manifestació de vida que no sigui la que en aquest ambient ha estat engendrada.

No hi ha més; hem de fer obra renovadora, hem de treballar, per a fer del dependent de comerç un ser conscient, l'hem d'adreçar socialment, li hem de treure aquesta carcaça burocràtica que arreoça, puix si no se la treu de damunt seu se li anirà aferrant cada dia més al cos i fins a l'ànima, fent-lo esdevenir un instrument útil, només, a la burgesia i, per tant, una càrrega que anirà, pel seu pes, fent-se feixuga, retrassant i entorpidint l'actuació que el proletariat realitzi, i an això no hi ha dret, car fóra obstruir el camí de la vida plena i conscient que aquest s'ha emprès.

Es farà així?.. Sembla que ara es vol començar a actuar, encare que no ben bé, en aquest sentit, i al Centre li cap la gloria d'haver estat qui ha iniciat el desvetllament.

S'hi pot creure en els resultats d'aquesta actuació, no havent-se realitzat, encare, aquesta obra societatària de que vinc parlant, la qual deu estar ben basada per assolir, enc que sigui momentàniament, un mitjà exit?

Veurem. El temps té la paraula, i mentre transcorre, ja es presentarà ocasió de parlar-ne novament.

JAUME CARDÚS

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS : 226

: : : SANTIAGO DE CUBA : : :

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUITS

Les colònies angleses

L'Anglaterra, que, en la guerra que trasbalsa el món, tan noblement i decidida lluita amb els seus aliats, ha estat acusada, per aquells que senten simpaties per l'esperit imperialista dels teutons, d'estalviar els homes de la metropoli i enviar als camps de batalla soldats reclutats en les terres dels seus vastos dominis colonials. De com aquests exercits colonials lluiten i de quina faïçó és el sistema colonitzador que l'Anglaterra posa en pràctica, ne dona una bella mostra l'article que, traduint-lo, transcrivim d'un diari castellà.

DES de feia molts anys, era opinió general en varis Estats d'Europa i Amèrica que la guerra europea, si al capdavant esclatava, determinaria dos esdeveniments decisius i sensacionals.

Havia d'ésser un d'ells la revolució sindicalista, socialista i anarquista a França. Havia d'ésser l'altre la insurrecció de les colònies angleses.

Portem un any i mig de lluita, i a França no hi ha hagut el més mínim desordre. En Gustau Hervé, apòstol de l'antimilitarisme, és, avui, el primer dels ministerials d'en Briand. I en Briand, antic ultrademagog, ha encarnat com cap altre polític francès els anhels populars. Això en quant a França. Pel que respecta a les colònies britàniques...

És indubtable que l'Alemanya creia fermament en una formidable sublevació de la Índia, l'Egipte i l'Àfrica del Sur, i que fonamentava, en aquella sublevació, grans esperances. Tot ho havia preparat per tal d'armar-la, fomentar-la i convertir-la com a base d'un atac a fons que fes caure al gegant, tallant-li els peus. I s'ha de declarar que, aparentment al menys, no els hi mancava raó, als germànics, per a creure en alçaments irresistibles.

El *savadhesi movement* indostànic, el terrorisme dels estremistes de Bengala, la preponderància que exerceix, en determinades regions de la gran península, l'element musulmà; el rècord de Nana Sahib, de la ferotge Raní, del tràgic pou de Cawnpore, les eternes rebel·lions dels nòmades del Belutchistan no sotmès; la tradició guerrera dels inquiets afgans; el veïnatge de Persia, terra molt treballada per alemanys i turcs; la desproporció extraordinària entre la població indígena i la immigració blanca; l'ésser petitíssim l'exèrcit anglo-indi, eren altres tants factors de debilitat, de dispersió, d'anarquia latent, en una paraula, que, units i endigats per mans hàbils, podien determinar l'explosió destructora de l'Imperi indostànic, base del poder colonial de la Gran Bretanya.

No-res-menys, la prova està feta. Les incursions dels belutchis damunt la vall de l'Indo foren rebutjades sens esforç. La Índia tota ha permanescut fidel. Llurs braus cipais—gurkes, sikhs, etc.—s'han batut a Bèlgica, França, als Dardanels, Àfrica oriental-alemanya, Egipte i la Mesopotàmia. Anglaterra ha tret de llurs possessions asiàtiques més de 200.000 soldats i n'ha mobilitzat, a més, en les mateixes, per a les futures contingències, quasi mig mil·lió.

Centenars de fàbriques d'armes i municions han estat fundades des de l'Himalaia a l'Oceà Índic. Els rajahs i els capitosts religiosos han donat llurs tresors i dirigint les exortacions llurs a lleialtat. Els nacionalistes han declarat altament que sense Anglaterra, la Índia tornaria al caos i que sols la metropoli pot perseverar en la iniciada obra de reformes. Els musulmans han desaprovat, de la faïçó més absoluta, l'actitut de Turquia...

I Egipte... Veritablement, els autonomistes del Caire no poden considerar als turcs com uns llibertadors. No han passat pas tants anys des de que Arabi pachà intentà lliberar al dissortat fellah del jou dels pachàs rapaços. La dominació anglesa ha transformat les valls del Nil i, amb llurs colossals treballs hidràulics, han fet de la terra dels Faraons un dels més vastos graners de l'humanitat. Sense estorsions, sense tiranies, amb flonjositats i severitats alternes, la Gran Bretanya ha acabat amb la misèria del conresador, li ha assegurat el present i l'esdevenidor, l'ha lliurat de jutges venals, de governadors capritxosos i avars, de tots els mals que patia des de temps immemorial. La joventut egípcia de les grans ciutats aspira a la independència, però no vol pas una independència precipitada i immediata, filla de la violència i de l'esqueixament fratricida. Comprèn que Anglaterra no ha acabat la seva missió, i per això, davant el perill de la invasió turca, s'ha posat, incondicionalment, al costat d'en Maxwell.

Bona demostració de ço que diem és la recent convocatòria de les reserves de l'exèrcit egípciu. Està Anglaterra tan segura del fellah del camp i del burgès ciutadà, que no dubta en abandonar-li part de l'obra de la defensa de tots...

I el Sur d'Àfrica... Aquells boers que lluitaren braument contra els expedicionaris comandats per Redwers, Buller, Kitchener, Warren i Roberts, que assetjaren Ladysmith, Mafeking i Kimberley, que vencéren a Colenso, Mäggersfontein i Spion Kop, que a Peardeberg, amb el valent Cronje, sucumbiren d'una faïçó heroica, que empresonaren a lord Methuen i que solament cediren a l'enemic quan estava en perill la supervivència de la raça, han conquerit, per als seus antics adversaris, la magnífica colònia alemanya de l'Àfrica Occidental, i avui conquereixen la de l'Àfrica Oriental, baix el comandament de Smuts.

Aprofitant plets locals, rivalitats dels cabdills, Alemanya va encendre a l'Àfrica del Sur la

discordia. Dewet, Maritz i Beyers, amb recursos germànics, intentaren foragitar als anglesos de les regions centrals. I foren els seus mateixos germans de raça, els seus antics companys de lluita, els que, a les ordres d'en Lluís Botha, els varen batre, rodejar i rendir, després d'una campanya breuíssima i gens cruenta. El poble boer, lliure a casa seva, amb autoritats i Cambres pròpies, autònom, ric, tranquil, va fusionant-se amb els anglesos, amb els odiats *uitlanders*, causa de la querella mantinguda per Pau Kruger. Darrerament, ha enviat a Egipte una divisió per tal que lluiti, si el cas arriba, contra germànics i turcs...

I què direm de l'esforç del Canadà, d'Austràlia, de Nova Zelanda, de Tasmanía, de totes les colònies angleses—veritables nacions joves i fortes—que composen la gran confederació? No guerregen com a vassalls, sinó com a associades i cooperadores. Res se'ls va exigir. Tot ho donaren espontàniament... A l'Isser els canadencs salvaren als franc-britànics, quan la sorpresa dels vapors asfixiants, d'un desastre greuíssim. En els Dardanels, australians i neozelandesos han mort a milers per tal d'obrir als aliats el tancat camí de Constantinoble...

Decididament, hi ha que reconèixer que Anglaterra és la mestra en qüestions colonials. Ha constituït una immensa comunitat, escampada per tots els indrets del món, i ha obrat el prodigi de que no hi hagi, en la mateixa, només que infimes minories de descontents. La lliçó dels masovers de l'Est americà fou compresa pels seus estadistes. Cada fracció del Domini és administrada segons llurs necessitats i cultura mitja. Des de la tutela absoluta, paternal i severa, a la germanat consolidada per la certesa de que han desaparegut les desigualtats inicials, el sistema colonial anglès abarca tots els graus de governació dels pobles.

Si aquest sistema fos dolent, si els cents de mil·lions d'africans, d'asiàtics, d'americans i d'oceànics que depenen de l'Anglaterra es creïessin explotats, enganyats, tiranitzats, mantinguts en la servitut, el somni de l'Alemanya, l'enderrocament del colós d'or, quals fonaments, segons molts eren de fang, hauria seguit immediatament al trencament de les hostilitats.

I no ha ocorregut així. I, pel que es veu, no ocurrirà així. Aleshores...

Per la pau i l'ordre social

QUAN l'home arribi a la plenitud de la seva intel·ligència, cosa no lograda encara, i un moment, només, es dediqui a l'estudi sensat i pregón de la vida humana, com altre Pròdic, acusarà a la naturalesa d'haver fet a l'home la pitjor de les ofrenes en donar-li la vida.

Hem arribat a un punt en que se fa dubtós creure que l'home sigui veritablement l'ésser superior i més perfeccionat de totes les espècies del primer ordre de la naturalesa, perquè l'home hi ha moments en que obra negant tal circumstància.

L'instint ferotge que caracteritza l'animal salvatge és un instint que, de vegades, predomina en l'home, en diverses manifestacions de la seva existència.

No en té prou amb que totes les conseqüències lamentables de la vida li són, a ell, reservades, perquè un dia impensat el pes d'elles l'aclaparin, que, toçut, s'entrega al foment constant de lleis i preceptes en contradicció absoluta amb les lleis i preceptes que la naturalesa disposa amb completa igualtat, perquè, fills d'ella, els homes, per un igual a tots estima.

La ciència social ens ensenya que el dret a la vida no es reserva com una gràcia especial a qui tal cosa es mereixi, sinó que el dret a la vida és cosa inherent de l'home. No-res-menys, avui, les lluites més fermes radiquen de la conquesta d'aquest dret sagrat.

L'ordre social dels pobles necessita un equilibri, i aquest ha de radicar, forçosament, en una causa d'ordre moral, quan aquest ordre, ara, aparent només, simplement és un efecte d'una causa d'ordre material, quan la causa ha de radicar en la plenitud exacta de tots els drets de l'home, i avui, aquests drets, negats en absolut, no poden donar, en conseqüència, una pau estable, i si aquesta, ara, sembla que s'hagi arrelat en els pobles, és en aparença solament, per ésser mantinguda baix el domini absolutista de la força.

L'ordre social dels pobles no està, avui, assegurat; és com una treva en les lluites de forces antagòniques, i si, en aquesta treva, la raó no logra predominar, donant a l'home el que és de l'home, les forces socials, reconcentrades en el poble obrer, entraran en manifestació constant, com ansioses de conquerir tots aquells drets que avui se li neguen i que són la raó exacta d'una igualtat legislada en la naturalesa.

La igualtat social no és, precisament, un desig alimentat en la concentració d'idees radicals i exaltades, car la igualtat social és una necessitat de la vida humana, igualtat preconitzada, un dia, pel cristianisme, al socavar els fonaments del paganisme, en revolta purament espiritual, i enderrocant, ahora, el secular imperi de la força i el saber a la vegada.

No és la igualtat social una utopia, explotada pels demagogs, en benefici propi, sinó que la igualtat social és la raó fonamentada en la puresa del dret a la vida, aquest dret esdevingut ignominiós privilegi, contradient en absolut les lleis de la naturalesa.

Heu-aquí perquè la pau social dels pobles és aparent; aquesta pau que, segons

Mme. Staël, descansa en la ignorància i la bondat del poble.

Jo no sé si la ignorància, anul·lada per la instrucció, s'enduria en si tota la bondat del poble. Jo no sé si seria paradoxal creure que la instrucció pugui anul·lar la bondat del poble; però si que pot donar-se per cosa certa que, si un dia la instrucció logra vèncer la ignorància, aquesta bondat del poble que el sotmet a la resignació, suportant totes les conseqüències d'aquesta defectuosíssima organització legislativa de la societat present, esdevindrà decisió ferma de llur reivindicació lliberadora, enfront d'aquella part de la humanitat que, com a amo i senyor, es creu amb dret a disposar dels humils proletaris com se disposa dels irracionals, sense consideració a l'amor i al respecte que es deu als homes.

Assumpte delicat i complex és aquest, el qual caldria estudiar-lo a fi i efecte d'harmonitzar-lo, en quant sigui possible, en vies justicières perquè la pau social dels pobles fos amor intens que els unís, enlloc d'aquest odi que avui tendeix a convertir l'home en negació absoluta.

AGUSTÍ PEDRET I MIRÓ

La política dels obrers

SÓN alguns els homes — i més a les rurals que a les ciutats — que diuen que

l'obrer no deu preocupar-se de la política, puix prou feina té per a guanyar-se la vida, treballant, per a ell i els seus. Els que això diuen i així pensen són la gent que als obrers només els volen per a fer-los servir d'instrument creador de benestar i riquesa, però benestar i riquesa individualista, i que, a més, en siguin gaudidors els mateixos estaments que creuen, com si haguessin fet la darrera descoberta científica, que l'obrer no ha de fer política.

Què volen, doncs, els que això creuen? Que l'obrer sigui un vicis i que, en lloc de preocupar-se per la cosa pública, passi hores i més hores en els cataus de perversió i de vici?

Els obrers han de seguir la política, la bona política, naturalment, que vol dir tenir un ideal que el farà moure i actuar per tal que el seu treball, que tota la seva vida, es desenrotlli més justicièrment que en l'estat social present.

L'home, l'obrer, en fer ús dels drets que els poders dels Estats els hi atorguen, ha de fer-ho amb plena consciència i pensant que no és per ell tot sol que fa ús d'aquells drets, sinó que és per la societat on labora, pel poble on viu, pels homes que, com ell, estan subjectes a un règim d'anormalitats que ha de reformar-se i humanitzar-se, puix així ho reclamen les concepcions justicières que a la humanitat fan via.

L'obrer dels temps passats, de grat o per força, contribuï a bastir i a fer grans els Estats en que està dividit el món; l'obrer d'avui, amb plena consciència de l'actuació que empenha a treballar i procurar per al bé social dels homes i dels pobles que aquells componen.

Així, doncs, l'obrer deu preocupar-se per les qüestions que la vida dels pobles entraïna. L'obrer, repetim-ho, ha de seguir la política, una política de sinceritat, d'austeritat, de sanes orientacions socials, però mai la política de farsa i d'insinceritat que els professionals conresen i exploten.

Bellcaire

JOSEP FELIP I ROCA

Desorientació

ESTEM escrivint aquestes ratlles amb la incertitud de si la vaga general declarada a Barcelona arribarà a ésser, en absolut, un fet. Fins ara, hem pogut observar que el moviment vaguista cada dia ha anat prenent més increment i que no han pas reanusat el treball aquells obrers que, en el transcurs de la setmana, han anat secundant la vaga. Aquesta, que sembla ésser produïda per tal de prestar solidaritat moral als obrers paletes que tantes setmanes fa que lluiten amb la burgesia del seu ram, hem de confessar que adoleix d'una manca d'orientació que, a nosaltres, que seguim amb vehement interès totes les lluites de caràcter social que van produint-se, ens causa una contrarietat ben profunda.

El sentiment de solidaritat social creiem que entre els nuclis obrers és on deu manifestar-se d'una manera més ostensible, puix sols una estreta solidarització de forces pot lliurar als treballadors d'ésser víctimes de les arbitrièries dels elements que, en l'actual organització de la societat, gaudeixen d'unes més altes prerrogatives i són considerats com a elements de més elevada categoria social que no pas els que, en el treball quotidià, sols hi troben l'angoixós neguit que representa el viure un sistema de vida rublert de penalitats i misèries. Però, en el cas present d'aquesta vaga, que, lentament, va generalitzant-se, hi trobem una desorientació tal en la manifestació, per part dels obrers, d'aquell sentiment de solidaritat social, que ell ve a demostrar-nos que, per aquesta vegada, els obrers barcelonins i els d'altres poblacions catalanes que també a la vaga general s'han llançat, no han pogut substreure's de la desorganització, de la desorientació general que pateixen autoritats i burgesos.

És innegable que els conflictes obrers plantejats darrerament a la nostra ciutat podien ésser solucionats; si així haguessin volgut fer-ho els patrons dels oficis en vaga, mitjançant unes certes concessions que les parts interessades haurien pogut discutir, però no ha volgut fer-se així i s'ha cregut — en el cas dels paletes, per exemple — que era més convenient adoptar, els contractistes, una actitud de toguada resistència, que, ajudada per la passivitat de l'autoritat governativa, havia de fer esclafir els entusiasmes obrers, fent caure a aquests, vençuts i extenuats per la fam, sota els peus de les organitzacions patronals. Això, aquesta actitud, entraïna un sentiment de menyspreu per a les aspiracions obreres i denota, a més — repetim-ho —, una desorientació general en ço que fa referència a les palpitants qüestions de caràcter social que, pel que es veu, i a pesar de que la vaga cada dia pren més increment, no existeix, entre els que han de fer-ho, el desig de cercar una solució i pendre's un mínuscul interès per tal de trobar la fórmula que dongui orientació, que posi fi a ço que s'ha dit és el motiu inicial de la present vaga de caràcter general: el conflicte dels paletes.

En l'actitud d'autoritats, patrons i obrers hi regna — cal anar-ho repetint — una total desorientació. Aquests darrers, és cert, fins a cert punt, però, que han promogut el conflicte. No és menys cert, també, que les condicions en que la seva vida es desenrotlla són pessimes i angioses. Ells tenen, per tant, un justificatiu per a la llur actitud. No es troben pas, certament, en aquest cas, els que, per esperit de cruel resistència o per l'adopció d'una passivitat estoica, quan no de mesures per als obrers restrictives, res han fet per a deturar el conflicte que lamentem i quals resultats, a l'hora de cloure aquestes ratlles, no podem ni tantsols preveure.

AL VOL

L'ETERN MIMICISME. Hi han persones, pobles, agrupacions polítiques, i socials, que no posseeixen el dò de l'originalitat. Sempre copien, i, com tota organització que copia, copien molt malament. Per molts anys, la Lliga Regionalista i, amb ella, *La Veu de Catalunya*, han realitzat una acció desviadora, pregona-ment pertorbadora, dels principis essencials del nacionalisme, del catalanisme. És evident que, si les coses poguessin fer-se dues vegades, el regionalisme no tornaria a escriure la mateixa història de la seva acció a Catalunya, que avui és imborrable. En la doble orientació que de sempre ha fet fer, marrades al regionalisme, les errades i les fallides que naturalment n'han esdevingut són nombrosíssimes. Se n'han adonat ells mateixos i ho ha verificat tota Catalunya. Sempre, però, hi ha qui no hi veu prou. I qui no hi ha vist prou és la, dita, esquerra catalana, que ara pretén que el regionalisme quedi en bon lloc a copia de voler fer reviuire els rebrechs dels fracassats procediments regionalistes i de usar, com a cosa nova, els efectismes polítics més grollers, amb tal de fer-se la il·lusió de que enganyen pàgesos.

Perquè, mireu que sortir, ara, amb política de realitats i política a l'anglesa, com si fos una plataforma nova, de trinca, i no un rebuig i una ineptia, és desconsolador per a tothom qui mediti el migrat espiritualisme que ha creat el renaixement de Catalunya, per dissòrt de tots, mancat de virior originària i de contingut modern, que ens consenti ocupar posicions espirituals al món, per a, des d'elles, orientar-se i prosseguir sense defalliments, fins a actuar al món.

La ideologia catalana, com a nucli d'acció catalana, conscient, no ha existit, i per això tot han estat vacil·lacions, tant de principis com de procediments; s'han afalagat excessivament les accions neutralitzadores; la covardia s'ha ensenyorit dels esperits, i no ha estat possible infiltrar en el nostre problema nacional el problema social humà, ni en la ideologia de la humanitat la vida positiva, real, autòctona, de Catalunya.

La immensa majoria de la consciència de Catalunya, esmorteïda, feble i naturalment donada, per desnacionalització, a l'egoisme sistemàticament sensualista, s'ha deixat endur cap als renunciaments, i sortí que, en el fons, en el que és més essencial de la consciència del nostre poble, hi ha un residu infrangible i de tanta força de renaixença, que, a pesar de les fallides i les desviacions i les violències desnacionalitzadores, recobrarà la sobirania d'acció indispensable per al redreçament definitiu.

Ja no n'hauria de parlar més *El Poble Català* de política de realitats, ni de política anglesa, car el que a Catalunya convé és política de lleialtat catalana i política a la catalana, i no accions disfreçades que, en el fons, són accions de realitat per a profits personals, i política a l'anglesa, per a servir a l'Estat. Aquí sempre confonem els termes de les coses. A Anglaterra fan una mena de política, a l'anglesa, que diuen, per aquí, que poden fer-la, perquè posseeixen el subjecte d'acció, la personalitat civil anglesa, el poble anglès, que té resoltes, i amb efectivitat definitiva al cos social, els problemes primaris i generals de la seva existència i constitució social. Per, això és que poden llençar-se al plantejament de problemes socials, que a Catalunya no és possible intentar tocar, perquè la situació nacional i social ha de refer-se i perquè ens trobem tan endarrerits de l' hora d' ara del món, que, per ineptitud, no podem emprendre'ns intervencions, si abans no hem resolt definitivament i promulgat principis generals que determinin ben concretament la

nostra individualitat nacional al món. I com els ineptes són naturalment immorals tantost s'excedeixen de llur poder espiritual, sense voler-ho, per llei psicològica natural, la màxima desnacionalització, que és la desviació moral, s'empara de la nostra vida nacional i la condemna a allargar el nostre no existir.

A totes les fallides que ha sofert l'Esquerra Catalana caldrà afegir-hi, en perjudici greu de Catalunya, el gran fracàs que seguirà an aqueixa política de realitats, an aqueixa política anglesa, que ara, diuen, seguiràn, per a dissimular la defeció republicana i nacionalista, o bé nacionalista i republicana, com vulguin, de l'actual al·calde primer de Barcelona.

Plora, Catalunya!... Després, però, redreçat, i no et queixis mai més.

Hem llegit les conferències dels senyors Curet i Ferrà i Torras, del Foment del Teatre Català, titulades, respectivament, *La municipalització del Teatre a Barcelona*, i *El Palau de la Dramàtica Catalana. Mitjans d'arribar-hi*.

Cal dir, sense regatejar mèrits, que ambdues conferències són ben dignes dels llurs autors; senzillesa, claretat, simplicitat, franquesa i fort amor al Teatre Català hi resplendeixen i les avaloren, fins al punt que és ben bé de doldre no sien més conegudes del nostre poble, que hi trobaria ensenyances per als ciutadans i fortitut d'esperit, per a intervenir amb profit a exercitar una acció d'eficàcia a la consciència de la nostra ciutat i àdhuc de Catalunya, en l'assumpte del Teatre Català, fins ara tractat, diguem-ho clar, remenat, per dilettantistes inconscients, panells espirituals, impressionables, que no tenen consciència de la serenitat i fortitut que calen a la vida ciutadana.

LA NACIÓ adhereix el seu vot a favor de les conclusions de les referides conferències. El senyor Curet, desembraçadament, conclou que, a Barcelona, ara per ara, la municipalització del Teatre, no és pas cosa possible. Afegeix LA NACIÓ, ni altres municipalitzacions tampoc, per impedir-ho la desviació ètica, ciutadana i administrativa que pateix l'administració municipal de la nostra ciutat. Nosaltres tenim per un dels elements en les nostres ideologies, la municipalització de's serveis, sempre, però, que l'administració estiga en mans honrades i democràtiques, o sia en mans que aimin el poble i en sien vera i digna representació. Es per això que ens adherim al que proposa el senyor Curet, de demanar la cooperació de l'Ajuntament, constituint, però, una Institució autònoma i preponderantment extraoficial i representativa de la consciència de la ciutat, en tot allò que la consciència de Barcelona, com funció normal de la ciutat, es troba bio-socialment articulada amb la Dramàtica Catalana.

El senyor Ferrà i Torras ha estat ben encertat en la solució d'aquest interessant problema. Solució d'estètica urbana, solució d'edificació, atenent a la tradició de la ciutat i als moderns principis d'urbanització i, fins, solució econòmica. És una vera troballa.

Tant el senyor Curet com el senyor Ferrà i Torras mereixen que la ciutat els premii amb les seves lloances. LA NACIÓ es complau fent pública la seva adhesió als llurs projectes, i es sent honrada demanant que sien estudiats per l'Ajuntament, pel Foment del Teatre Català i per la Societat catalana d'Art Dramàtic.

Tot just es parlà de celebrar, a Barcelona, les festes de Carnestoltes, LA NACIÓ feu veure com era de desacertat tal propòsit, i com es mostrava, encare una vegada més, el desequilibri que al nostre esperit nacional hi ha determinat la des-

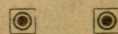
nacionalització, la descatalanització, que, a més d'haver-nos apartat de Catalunya, ens ha allunyat aiximateix del món, llevant-nos sentiments de solidaritat humana. A més, la crisi social que, com arreu del món, turmenta a Catalunya, no era gens a propòsit per a fer el ximple pels carrers de la ciutat, mentre, per culpa de governants i burgesos, amatents, uns i altres, al que és purament de conveniència pròpia, del tot desolidaritzats de Catalunya, com Catalunya ho està del món, l'estament obrer, explotat com a productor i com a posseïdor dels seus guanys, passa, a més del calvari propi de la seva situació injusta a la societat, les privacions i penes que l' hora d' ara del món hi sobreposa.

Ni LA NACIÓ, ni la gent entenimentada, foren escoltats, i l'Ajuntament, que tan sovint es beu el seny, subvencionà unes festes que han ajudat a fer créixer les tristors i els sentiments revoltats dels que pateixen.

L'Ajuntament mereix totes les censures per haver oblidat que ell hauria de representar, de tenir, el cervell i el cor de la ciutat; però la suspensió, la tarde del dilluns, de la «Rua», fou un cop que sols poden cometre autoritats que desconeixen el poble que governen. Els efectes de la suspensió foren alarmar i produir pànic, que sortí que ja ens han ensenyat a viure situacions socials dificultoses, hi estem entrenats i res ens fa res, que, d'altra faicó, podien haver ocorregut greus complicacions.

Cal dir, per això, que la suspensió ha servit per a remarcar la destarotada determinació de l'Ajuntament.

Desitgem que tot s'acabi aquí, i que, sacrificant-se tothom, i els obrers més que cap altre estament, es normalitzi el malestar que hi ha, perquè experiències n'hi ha de sobres per a témer que, amb etzegallades, els culpables de la imprevisió de l'Estat pretenen saldar els seus greus pecats, apareixent, encare, com a salvadors del que ells ne diuen ordre social.

GUAITA

QUAN manifestem el nostre escepticisme sempre que es tracta d' accions a realitzar pel govern de l'Estat, són molts que troben exagerada la nostra descreença, perquè ells, taujans, són capaços de consumir la pròpia vida esperant una solució.

Veieu si en fa de temps que l'anormalitat s'és feta en la vida col·lectiva pels conflictes que la guerra actual ha creat i crea diàriament; veieu si en fa de temps que al Govern d'Espanya se li ha instat perquè prengués mesures conduents a evitar l'agreuiment de les conseqüències naturals; veieu si en fa de temps que les promeses d'estudiar aquests conflictes són fetes. No obstant, però, els conflictes segueixen en peu, agreujats cada cop més per noves necessitats.

Tothom crida, tothom demana i el més dolorós és que tothom té raó, car la vida va fent-se impossible no solament per les classes més humils, sinó també per la classe mitja. I el Govern i els seus representants, els que poden, amb les seves disposicions, apaïvegar els esperits revoltats justament per les necessitats de la vida, no han trobat fins ara altre recurs que el mot, avui ja de faicó desaprensiva, de seguir estudiant les solucions que calen per a minvar les conseqüències, i, per a treure's responsabilitats, no s'hi pensen en qualificar de revolucionària qualsevol acció protestatària.

Potser, a pesar de tot, ara ho endevinin, puix cap acció hi ha més revolucionària que el patiment col·lectiu de fam i misèria.—F.

L'expansió de Catalunya

Montevideo

L'Orfeo Català de Buenos Aires, innegablement, és una de les entitats que, fóra de la patria, més contribueix a l'enaltiment de Catalunya. La tasca d'expansió i divulgació artística que s'ha emprès li ha fet guanyar les simpaties de tots els catalans que, anc que de la patria restem allunyats, ens en recordem tots els instants de la nostra vida, i considerem com a triomfs particulars nostres els triomfs que assolixen les coses o institucions que a la patria fan referencia.

És per això que el sol anunci d'una nova vinguda de l'Orfeo a aquesta capital ens feu bategar el cor de viva joia, car els bons patriotes catalans — que, per dissort, som els menys, per aquestes terres—sentíem verament la necessitat de gaudir, anc que fos per breus moments, alguna impressió que ens traslladés, en esperit, al redós de la Catalunya, tan llunyana i enyorada...

I arribà el moment tan desitjat: el de l'arribada de l'Orfeo. Anàrem al port, i, en obrir el vaixell on veníen els orfeonistes, el cor se'ns eixamplà, i el nostre esperit, divagador, sols la patria entreveia i sols de la patria feia recordar-nos.

La concorència que anà al port a donar la benvinguda als nostres visitants fou nombrosíssima. Hi havia representacions dels Centres Català i Basc, que hi assistiren amb les respectives senyeres; també hi anà la Banda de la Municipalitat. Un cop els orfeonistes hagueren desembarcat i després d'haver estat saludats per un agrupament de choristes de la dissolta Catalunya Nova—que entonaren el *Salut als cantors!*—s'organitzà una nodrida manifestació, que desfilà pels carrers i avingudes principals, fins arribar al Palau de l'Intendent, en honor del qual l'Orfeo entonà algunes composicions.

A la tarde, tingué lloc, al Centre Català, una brillantíssima recepció. Per primera volta, sentíem ressonar, en aquella casa, paraules sadollades d'entusiasme patriòtic; per primera volta, es reivindicà la patria, i per primera vegada —pena fa haver-ho de confessar— sentíem al President expressar-se en la nostra estimada parla catalana. El seu parlament constituí, per a nosaltres, una revelació. Jamai l'havíem vist tan acertat, tan en caràcter... Tot serà que les seves paraules i propòsits no durin com la claror del llamp, cosa que, per Catalunya, ens doldria.

Vingué la nit, i, al teatre Urquiza, se celebrà el primer concert, efectuant-se, a l'endemà, els altres dos. D'aquests concerts, ens limitarem a dir que foren grandiosos i esclatants èxits artístics,

dels quals, per sempre més, ne guardarem una impressió gratíssima. L'auditori, compost, quasi en sa totalitat, per catalans, amb tota l'ànima, ovacionà a l'Orfeo, demanant, amb gran entusiasme, a l'acabament de cada concert, l'himne nacional català *Els Segadors*. Aquest clam unànim del públic, sols en el darrer concert fou atès. És que temien, potser, indisposar-se amb algú i perdre, per aquest motiu, gent que anés a delectar-se amb el seu art acurat i pulcre? Creiem que aquests temors, si existien, no deuen tenir-se. Si de l'aspecte material de l'excursió haguessim de parlar, hauríem de confessar que hi hagué més de fracàs que no pas succés satisfactori. A pesar d'haver convocat, el representant de l'Orfeo Català, a tots els presidents de les *Sociedades españolas* i haver constituït, entre ells mateixos, un Comitè d'homenatge, la colonia espanyola s'abstingué d'assistir-hi, fent, per aquest motiu, un ridícol paper qui els havia convocat. Teníem sentiments de que així succeiría; més, ara, en ténim la certesa. Bò és saber-ho.

Podríem, abans de cloure aquestes ratlles, transcriure, aquí, fragments dels judicis crítics que la tasca de l'Orfeo ha merescut a la Premsa. No ho farem, puix en dir que tots són altament elogiosos per a l'entitat musical de Buenos Aires quedem lliures de fer-ho.

I, ara, abans de donar per termenada aquesta crònica, volem felicitar coralment a tots els elements components de l'Orfeo i, en particular, al mestre Vilatoba, a l'esforç personal del qual, indubtablement, és degut el prestigi i el mèrit de la notabilíssima massa coral que tan entusiàsticament dirigeix.

ENRIC MUR

ble. Ells, fervorosament apassionats, per la llibertat lluiten; nosaltres, entusiàsticament regoneguts, per a fer-los-hi més plaent aquella lluita, hem de procurar no oblidar-los ni abandonar-los. El deure dels nacionalistes de Catalunya envers els voluntaris catalans afiliats als exèrcits de la França, pot començar a complir-se contribuint a la subscripció que tenim oberta. Que cap amic nostre deixi d'aportar-hi llur donatiu, per humil que sigui, i, entre tots, arribarem a complir el nostre deure.

La subscripció que, la setmana passada, ascendia a 191'55 ptes. ha augmentat amb els donatius que a seguit s'expressa:

Joaquim Batista	1'00
Joan Carbonell	1'00
A. M. i R.	0'50
J. Maymó	1'00
Marcel Volart.	2'00
Tomàs Font	0'50
Francesc Giró	0'50
Ramón Lladet	1'00
Ignasi Casanovas	1'00
Esteve Llacuna	0'50
Enric Pons	1'00
Frederic Alemany	0'50
Josep Ventura	0'50
Amadéu Rosés	1'00
Lluís Prades	0'50
J. Casals i Peipoch	1'00
Ramón Guinart	1'00
R. Casals i Peipoch	1'00
J. G. i S.	1'00
Martí Fradera (Mataró)	1'00
Gaspar Durán	1'00
Joan Monné	1'00
J. Cabot i Bruguera	1'00

212'05 ptes.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

CATALUNYA té a la guerra una representació nodridíssima. L'alta significació que ostenten els milers de catalans que, heroicament, amb la França lluiten, s'engrandeix, encara més, i pren un major relleu en pensar, en saber que un bon nombre d'aquells legionaris de la nostra terra són entusiastes nacionalistes que aquí, en l'interior de Catalunya i en la nostra continuada brega de militants de les reivindicacions catalanes, força s'havien distingit i molt havien actuat per tal de determinar l'adveniment del nou règim de llibertat absoluta per Catalunya i els catalans que nosaltres persegüim.

Ara, aquells germans nostres són legionaris de la Catalunya nacionalista, de la Catalunya humana, que ells i nosaltres anhelem crear. Els nostres legionaris—ells ens ho diuen—han basat llur acció, en incorporar-se, com a voluntaris, en l'exèrcit francès, amb el sentiment, en la visió de la Catalunya futura, ben nacionalitzada i gaudint íntegrament de llur personalitat. Han pensat, els soldats que, a la guerra d'ara, representen a Catalunya, que després de l'atropell de la Bèlgica, de l'eixafament de la Sèrbia i dels continuats ultratges al dret humà portats a cap per les tropes imperialistes, vindria, forçosament, el regoneixement de la lliure existència de les petites nacions, i ells, com a nacionalistes, com a aimants d'aquell ideal de llibertat, s'han llançat a desafiar el perill de la pròpia vida per tal de contribuir a que, per tota l'amplitud del món, vagi fent-se la indestructible afirmació que representa la constitució dels petits pobles emancipats de tutelles anorreadores i esclavatges degradants.

Han estat, els legionaris catalans, homes d'esperit generós i han interpretat, perfectament, la tradició humaníssima i lliberadora del nostre po-

ble. De la lletra que una damisela gentilíssima ha rebut del seu «apadrinat», en copiem els següents fragments:

«Del que dieu en vostra lletra que no sou gran senyora i que no teniu temps per perdre, dec dir-vos que res hi fa. Valen més les vostres amoroses paraules que totes les riqueses del món. Jo sóc pobre i no tinc altra paga que la que perceixo fent de soldat; així i tot, però, no em manca res, només que amor i bona voluntat d'aquelles persones que, com vos amb mi, amb nosaltres, pensen...

No fa gaire que he sortit de l'hospital, on vaig guarir-me de les meves ferides, i estic ara en aquest camp de maniobres per tal de reposar tres o quatre mesos i després... a tornar-hi. I aquest «a tornar-hi» ja sabem el que vol dir: vol dir complir el nostre deure i esforçar-nos per assolir el triomf de tot el que ens ha portat, a tots nosaltres, a ésser components voluntaris de l'exèrcit francès.»

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies

CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obres de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Factures = Talonaris = Memoràndums = Esqueles mortuòries = Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets = Calendaris i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Religats de luxe i econòmics
i Hemeroteca General

Mallorca, 257 bis-BARCELONA

TELEFON 7210

Els voluntaris catalans a França

El fet més heròic de nostres voluntaris és, indubtablement, el del 9 de Maig de 1915; en aquell dia donaren les mostres més paleses de que els nostres homes saben vendre cares ses vides; de que, ferits i tot, no deixen de fer son deure, i arriben fins a la sublimitat en l'arriscar la vida, sobre tot sabent que els comanava en persona el més alt general de l'exèrcit francès, un general que porta el llinatge català i en català els parla.

De totes maneres, abans d'arribar a la batalla de Carency i de Nostra Senyora de Lorette, no passem per menys de citar els fets que en ses cartes ens escriuen.

L'amic nostre, en Josep Xercavins, un dels braus d'aquells dies, ens diu:

«En llegint *Iberia*, trobo un article que menciona el que diuen els periòdics germanòfils referent als que ens allistàrem voluntaris en la Legió per a combatre l'Alemanya. Es dir, hi ha qui suposa que els que ens allistàrem erem una colla de perdularis. Jo podria donar molts detalls d'una infinitat de legionaris que no erem ni perdularis, ni pobres, i que sols el sentiment ens guià per a allistar-nos-hi. Sols parlaré de mi. Sóc lliure de tot servei militar al nostre país, doncs a la quinta del 10 varen lliurar-me els meus pares. A l'esclatar la guerra jo treballava a cà'n Bleriot, en la construcció d'aeroplans, com a modelista-fuster, que és el meu ofici. Si no m'hagués allistat, sens dubte treballaria encare a la mateixa casa. Actualment espero obtenir la reforça per a tornar-hi de nou. És a la sola casa que he treballat des de que era a París, o sigui del mes de Desembre de 1910. El sol cop que vaig anar-me'n fou el temps que vaig passar a Berlín, aon també treballava en la construcció d'aeroplans, a cà'n Albatros i a cà'n Kühlstein. Al tornar d'Alemanya, vaig rependre la meua plaça a cà'n Bleriot. Suposant, que és molt suposar, que a causa de la guerra tingués de sortir de cà'n Bleriot, hauria pogut anar tranquil·lament a Barcelona o a Sabadell, i hauria pogut treballar a casa, com ho feia abans. Espero, quan la reforça obtinguda, poder anar-hi, a Barcelona, per un quant temps, per dugues coses. Per a veure a la meua família i a tots quants en aquests moments han estat al costat nostre, i, ensems, per a refer-me una mica, doncs el sol de casa nostra me farà, sens dubte, més bé que el d'aquí, que no és gaire calent, i amb la meua ferida al pit, penso que la calor natural ho posarà tot a tò. Tot el que explicaré serà que ho, he presenciat. Així, per exemple, he tingut ocasió de *presenciar* algunes salvatjades dels contraris; és aquest el punt més delicat i el que commou i excita més quan s'ha observat. Un fet isolat citaré solament. Durant el mes de Janer de 1915, una de nostres patrulles fou sorpresa i deixà dos presoners entre les mans dels contraris. L'endemà una nova patrulla, de la que jo formava part, trobàvem als dos legionaris morts, lligats en dos arbres del *Bois des Allemands*, davant de *La Marquise*, i mutilats d'una manera terrible. El còs plé de cops de baioneta i les parts tallades; estaven completament despallats. Una altra

vegada una patrulla fou descoberta pels fuets, i tres dels nostres caigueren sota el foc de les metralladores; l'endemà volíem anar a buscar els cadavres i els trobàrem lligats en els filferres dels *boches*. Aquell dia vaig escapar-me d'una de bona. Al veure que ens havien descobert i que ens metrallaven, varem tirar-nos a dintre un forat d'obús, i, arrocegant-nos com puguem, arribàrem a nostres trinxeres. Dels vuit que erem, cinc estaven ferits per bala, i els altres estavem plens d'escarrinxades i de sang. Jo porto a la cama encare dugues senyals d'aquell vespre.»

Uns delegats bascs visiten la Unió Catalanista

DIMARTS passat, ens honraren, amb una visita, a la nostra entitat cabdal, una comissió de nacionalistes bascs composta dels senyors Ildelfons i Pau de Urizar i Martí i Josep de Añekoetxea, aquest darrer redactor d'*Euskadi*. No cal dir que foren cordialment rebuts pel president de la Unió Catalanista, el director de *Renaixement* i altres persones, passant una bella estona conversant i canviant impressions sobre la marxa dels afers nacionalistes, que tant aquí, com a la nació germana, van fent via, seguint la seva tasca renovadora i humana.

Donava bò poder escoltar, de llavis d'aquells patriotes, amb l'entusiasme i optimisme amb que tracten els problemes nacionalistes dins la *Iberia* plantejats, essent uns grans admiradors del nostre poble, el qual, amb tot i la invasió estrangera que plana damunt d'ell, sab servir la integritat de llur idioma.

Explicaren els obstacles a vèncer que tenen, en aquesta qüestió, a la seva patria, havent de lluitar i fer els més grans esforços per a poder-lo inculcar al bon poble, el que ha motivat la constitució d'uns petits agrupaments, composts de deu individus, amb un president, o cap, que, mitjançant la quota setmanal de cinc cèntims, coope ren al sosteniment d'escoles on s'hi ensenya l'euskara, a la impressió de fullets de propaganda, etc.

Fóra prolíxe explicar el curs de l'entrevista; direm, però, que la impressió rebuda de la visita dels nostres companys de ideologies i amics és d'aquelles que reconforten, fent-nos afirmar més irreductibles encare en el manteniment dels principis socials i humans per ells i nosaltres servats.

També tinguérem el gust de saludar, anc que en altre lloc, el ferm i convençut nacionalista, redactor aiximateix d'*Euskadi*, en Jesús R. de Villachica. A tots, els donem la nostra més coral benvinguda, i desitgem que la sentada que celebràrem serveixi per a estrènyer els llaços de germanor entre tots nosaltres els nacionalistes que patim l'esclavatge del mateix opressor.

Nosaltres, al rememorar los els mots d'elogi que, per als catalans i la nostra patria, tinguéren, i acomiadar-nos del nostres nous amics, afirmant el nostre nacionalisme, ho fem proferint els crits, doblement afectuosos i entusiastes, a plena vida, de Gora Euskadi! Visca Catalunya!

Les Mancomunitats Provincials

TESI DOCTORAL, SEGÜIDA D'UN EX-TRET DE LA OBRA REALITZADA PER LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

per F. CULÍ I VERDAGUER

Es ven al preu de DUGUES PESSETES en les principals llibreries

Els conflictes socials

El Comitè del ram de construcció ha repartit un Manifest, explicant el perquè de la vaga. Diu que no pot atribuir-se la manca de treball a l'existència de la guerra, puix mai hi hagué tant de treball com ara; però, la major part del capital és destinat a un sol fi: la guerra; demostrant-ho les indústries metal·lúrgiques, curts i anexas i l'art textil; així, la manca de treball és dels obrers del ram de construcció.

El capital invertit en construccions no proporciona els beneficis que proporcionen les indústries creades amb motiu de la guerra. Per això es troben en vaga forçosa més de 31.000 obrers del ram de construcció.

Expliquen també en el Manifest com els industrials, amb l'afany d'un guany immediat, fabriquen genres de qualitat pèssima, el que ha portat una escassetat de demandes.

Després demostren com, construint-se obres, es proporcionaria treball i, ensems, es rebaixaria el preu dels lloguers, facilitant també, a la classe obrera, condicions de vida més higièniques, millors que les d'ara, que tenen de viure a colles dins d'una mateixa habitació.

Diuen que, en el seu degut temps, advertiren al govern sobre les subsistències, i no foren atesos, i que ara ja no en volen parlar.

Demanen l'augment del 50 per 100 dels actuals jornals, treball per a tots, i llibertat per a tots els presos, que ho han estat per combatre contra aquest estat de coses.

Altre Manifest ha estat donat, pel Comitè de paletes i manobres, senyalant com a provocadors del malestar de l'obrer a la Mutua, el Sindicat de Contractistes i a l'autoritat, i acaba dient que ells mantindran la seva correcta actitud, però, aguantant la vaga.

A instancies de la Federació del ram de construcció, les societats obreres acordaren la vaga general per al dilluns passat, però que no arribà a generalitzar-se; amb tot, la vaga anava progressant, essent moltes les cases que tingueren que plegar a la tarde.

El dimarts, dimecres i dijous continuà la vaga amb el mateix estat; éssent algunes més les cases que plegaren. A Mataró, Igualada i Badalona han secundat, també, la vaga.

L'activitat desplegada per l'element obrer, especialment les dones, ha estat molta; però quedava contrarrestada per la filera de detencions efectuades per la policia, apoiada per la Guarda Civil, i la demostració de forces militars, amb que ens ha obsequiat aquest Governador, que sembla tingui interès en que les coses vagin pel camí dolent.

No sabem, a hores d'ara, com acabaran els conflictes aquests, que, plantejats de la present manera, no poden durar, i esperem que els nostres obrers tindran seny per no caure en els paranyes que els posin entremig del seu camí. Que pensin en la força moral que representa, només, el creuar-se de braços, rebutjant tota mena de violència.

Unió Catalanista

Secció oficial

El miting que, en defensa de la llengua catalana i organitzat per la Comissió permanent de propaganda de la U. C., havia de celebrar-se demà, en el Casal Nacionalista Sagrerenc, ha quedat ajornat per al diumenge, dia 19 de l'actual, a les 10 del matí.

NOVES

El Casal Nacionalista Sagrerenc ha enviat una comunicació al Batlle de la nostra ciutat protestant de que l'Ajuntament barceloní inverteixi, anyalment, una respectable quantitat per àpats als empleats municipals que intervenen en les tasques de sorteig i revisió dels minyons que entren en *quintes*.

El Consell directiu de l'Orfeó Canigó ha quedat actualment constituït com segueix:

President, Joan Ribas i Grau; Vice-president, Cristòfol Poc; Secretari, Manuel Pregones; Vice-secretari, Gumersind Guardiola; Tresorer, Manuel Freixedes; Conservador, Eduard Bordas; Bibliotecari, Josep Teixidor; Vocals, Miquel Orla, Enric Pol, Enric Caballoll i Josep Pamies.

Són nomenats igualment els senyors Antoni Pumarada i Josep M.ª Gassó i senyoreta Dolors Alsina com a director, sub-director i professora, respectivament, a càrrec dels quals aniran les lliçons de solfeig i cant que tots els dimarts i dijous, de nou a onze del vespre, es donen en el local social.

El proper diumenge, dia 19 del corrent mes, la notable orquestra formada per elements de la casa de Caritat, i dirigida pel conegut Mestre Guiteras, donarà un selecte concert en el local del C. A. de D. del C. i de la I.

Dit concert serà el primer que, fóra de dit benèfic establiment, donarà l'esmentada orquestra, que en les poques audicions que ha donat ha cridat l'atenció de tots els aimants de la música.

El Consistori dels Jocs Florals de Barcelona ha dirigit al Ministre d'Instrucció Pública de l'Estat espanyol una comunicació en la que fa constar la seva protesta per la comunicació que el president de l'Acadèmia de la Llengua espanyola li envià, demanant la restricció de l'ús de la Llengua catalana.

L'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana fa present a tots els professors, mestres, entitats i particulars que preparin nois o noies per a concorrer al IV Concurs Nacional d'Història de Catalunya, que se celebrarà, a Barcelona, el proper mes d'Abril, que el terme per a la inscripció de concursants fineix el dia 31 del present mes. Les inscripcions deuen dirigir-se a les oficines de la Protectora, Canuda, 14, principal, Barcelona, fent-hi constar els següents detalls: nom i cognoms dels nois o noies que desitgin pendre part en el concurs, nom del col·legi o entitat que els presenta—aquest requisit únicament es demana quan les inscripcions siguin col·lectives—, edat dels concursants i secció en la qual desitgin presentar-se.

RENAIXEMENT

El número d'avui conté el següent sumari: *Conciència*.—Esguards, per Maig.—*Comentari del moment*, per Carles Rahola.—*Francisco Giner de los Rios, il·lustre savi espanyol*: Aquest llibre del mestre... per Adolf Posada.—*Poema de l'amor perdut*, per Ferrán Soldevila.—*Els notis*, per F. Rossell.—*Ideari de la neu*, per Joan Arús.—*Feliu Elias (a) Apa*.—*Darius de Regoyos*, per V.—*Llibres*: L'edició maguntina de Ramón Llull pel doctor Adam Gottron, per P.—A. Rovira i Virgili, «Gramàtica elemental de la Llengua catalana», per B.—*Noticiari*.

Les llistes d'inscripció són obertes, comptant ja amb un número de concursants de Barcelona i de fóra, que dóna la seguretat que el Concurs d'enguany, seguint la marxa ascensional dels anteriors, obtindrà una importància mai assolida.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana recorda, doncs, el terme de la inscripció als que s'estàn preparant i excita a tots els que tinguin intenció de preparar-se a que ho facin per a major esplendor del Concurs i afirmació de la nostra fè catalana.

A les oficines de la Protectora es facilitaràn prospectes, contenint les bases del Concurs, a tots els que ho sol·licitin. Hores de despatx: de 11 a 1 del matí i de 5 a 8 de la tarde de tots els dies feiners.

El nou Consell Directiu de l'Agrupació Feminista Catalana ha quedat constituït de la següent manera:

President, Maria Forcada; secretaria general, Antonia Armengol; tresorera, Mercè Pascual; vocal 1.ª Maria Lebrero; 2.ª Maria Pascual; 3.ª Carme Massot i 4.ª Eulària Armengol.

Aquest Consell, al pendre possessió, dirigeix una afectuosa salutació a totes les entitats nacionalistes de nostra terra.

El Centre Català de l'Havana ha quedat constituït de la forma següent:

President d'Honor, doctor Claudi Mimó; president d'honor i efectiu, Andreu Petit; primer vice-president, Josep Conangla; segon vice-president, Nicolau Planas; secretari, Joan Agell; vice-secretari, Joan Arana; tresorer, Francesc Molla; vocals: Josep Camps, Jaume Camps, Ferrán Albareda, Josep Tresserras, Josep Murillo, Raimond Bardera, Enric Masriera, Antònia Albareda, Domènec Fort, Josep Folch, Pere Vilallonga, Vicens Grillot; suplents: Bartomeu Berenguer, Joan Rosell, Florenci García, Joan Vendrell, Marçal Albareda i Joan Pamies.

Havent arribat, a Girona, a depassar el nombre de socis que es requereix per a poder-hi constituir una Comissió Delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, aquesta entitat ha acordat oficiar al President del Centre Català de Girona i sa Comarca, que és soci col·lectiu, i a l'Abelard Fàbrega, en representació dels socis individuals, delegant-se per a que procedixin a la constitució de la dita Comissió d'acord amb l'article 18 dels Estatuts.

L'Orfeó Gracienc celebrarà Junta general extraordinària per a tractar del canvi d'hostatge social, demà, diumenge, a les quatre de la tarde.

Acaba d'ésser constituïda, en aquesta ciutat, l'Agrupació Deportiva Maratón; formen la seva Junta Directiva: President, Ricard Marsal; Vice-president, Francesc Puigvert; Secretari, Eduard Vila; Vice-secretari, Eladi Ibàñez; Tresorer, Jòsep Pinet; Comptador, Pau Camps; Bibliotecari, Lluís Cabezas.

Al començar la seva tasca envia la més coral salutació a la Premsa i societats excursionistes i sportives, les quals la tindran sempre al seu costat, per a tot el que sigui treballar en pro del sport i excursionisme.

El Consell d'Administració de la Cooperativa Mutual Catalana convoca a concell general ordinari, per demà, diumenge, a dos quarts de deu del matí, al C. A. de D. del C. i de la I.

La importància de l'ordre del dia on figura

l'aprovació del balanç de 1915 i repartiment de beneficis als socis i altres extrems d'interès, com elecció del nou Consell d'Administració, els trobaran en les planes de *La Llar* d'aquest mes.

Es prega a tots els inscrits a la Mutual la seva puntual assistència a l'expresada reunió.

En el passat Consell Directiu, la Joventut La Tralla del Casal Catalanista del Districte II, acordà assistir col·lectivament al miting que, en defensa de nostra llengua, tindrà lloc, demà, en el Casal Nacionalista Sagrerenc, per qual objecte recomana als seus socis que es reunixin, a les deu en punt del matí, al Casal d'aquesta Joventut.

El dissabte prop·vinent, dia 18 del corrent, a la nit, tindrà lloc, al Casal Catalanista del Districte II, organitzada per aquesta Secció d'Esbarjo, una esplèndida audició de sardanes, que està encomanada a la cobla Barcino.

Es començarà a les deu en punt.

Continuen activament els treballs d'organització per a la magna excursió a Montserrat que la Secció d'Esbarjo del Casal Catalanista del Districte II, té projectada per als dies 25 i 26 del corrent.

Havent-hi un nombre crescutíssim d'allistats, es limita l'ajornament d'inscripció per tot demà, a fi i efecte de que els organitzadors, contant amb una xifra concreta d'assistents, puguin obtenir reducció de tarifes a les companyies i limitació de gastos a les coves que es visitin.

A la secretaria d'aquest Casal es reparteixen butlletins d'inscripció.

La Joventut Catalanista de Barcelona convoca als seus socis al Consell General extraordinari que, per a elecció de càrrecs, tindrà lloc, avui, a dos quarts de deu de la vetlla, al seu estatge social, Alvarez, 6.

Hem rebut de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana la Memoria de l'any 1915. A més de la Memoria propiament dita, consta de deu annexes complementaris, l'estat de comptes, relació dels individus que componen el Consell Directiu i Comissions especials, i, finalment, la llista de socis.

Tant de la lectura de la Memoria del secretari com del restant de l'opúscul se'n treu l'encoratjador convenciment que cada dia la obra de la Protectora va prenent més alta i extensa volada.

En efecte, el que els socis de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana s'hagin doblat en un any i el que aquesta hagi instaurat una càtedra de idioma català a la Escola Normal de Mestres de Barcelona són fets que proven la relativa robustesa del nostre sentiment nacional i són també anunci segur de que aquesta robustesa, significació evident del despertar de la consciència de Catalunya, en un jorn, no gaire lluny dels nostres dies, esdevindrà una realitat absoluta.

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITÈ DE PREMSA

:: DE LA UNIÓ CATALANISTA ::

Biblioteca i Hemeroteca General

1 pesseta trimestre :: Estranger : 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAIXEMENT

2'50 pessetes trimestre :: Estranger : 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C. — Mallorca, 257 bis